

צער בעלי-חיים לצורך נסיונות רפואיים

שאלה: האם מותר לגרום צער לבעלי-חיים ע"י נסיונות שונים בגופם, בשביל חקירות מדעיות לתועלת הרפואה?

תשובה: המחבר מוכיח ממעשה שמשון שהצית אש בתוך זנבות שלש מאות השועלים שלכד בכדי להעניש את אויביו הפלשתים (שופטים ט"ו, ד"ה) — שבמקום שיש צורך בצער בעלי-חיים אין איסור לעשות כן. דבר זה מבואר גם בדברי הרמ"א (שולחן ערוך, אבן העזר, סוף סי' ה), ש"צער בעלי-חיים אינו אסור, אלא כשמצערם בלי רווח".

מכאן שאיסור צער בעלי-חיים הוא רק במצבים שאין כל נחיצות לעשות כן.

מסקנה: „היכא שאפשר להפיק תועלת להאנושיות באמצעות הרחבת חכמת הרפואה, אין לך צורך גדול מזה. הלכך מותר שפיר לצער בעלי-חיים בשביל הנסיונות הנחוצים באין פקפוק כלל מצד תכונת האכזריות.“ (שו"ת מערכי לב, סימן ק"י)

מקורות נוספים: אסיא, גליון ב', עמ' 8—14; שם, גליון ד', עמ' 34—35, ובמקורות שם; שם, עמ' 41; ועוד.

הרדמה בשעת מילה

שאלה: הנימול בגיל מבוגר — האם מותר להרדימו בכדי שלא יחוש כאב המילה, או שמא עובדת המילה צריכה דוקא לגרום כאב לנימול?

תשובה: המחבר מוכיח, שמצד הדין אין להצריך גרימת צער לנימול, שהרי תנאי כזה לא מוזכר בשום מקום בדיוני הפוסקים. הוכחה חלקית מביא המחבר מן ההלכה, שיש להטיף דם ברית מאלה שנתגיירו כשהם מהולים בשביל להכניסם בבריתו של אברהם אבינו, אך לא מפורט הענין של הצרכת צער.

מסקנה: „הלכך כיון דשורת הדין נוטה להיתר, תו לא יתכן שיוקבע בזה מנהג לסבב להנימול צער כזה, שאין לו כל יסוד בתורה.“ (שו"ת מערכי לב, סימן נ"ג)

מקורות נוספים: אסיא, גליון א', עמ' 14; שערי ציון, חובי ד—ה, סי' לט, תדצ"א; שו"ת אמרי יושר, ח"ב, סי' ק"מ; הרב ע. יוסף, נועם י"ב, עמ' א—י; שו"ת שרידי אש, ח"ג, סי' צ"ו; שו"ת אגרות משה, סי' י"א; הגרי"י וינברג, הפרדס, תשרי תשכ"ג, עמ' 9; שם, חשוון תשכ"ג, עמ' 5, ועוד.